

Inczédy Tamás

ÁTOK

2019-06-01 | NOVELLA

Már jó ideje lent voltunk a pincekocsmában, kétpofára nyeltük a csapolt sört meg a sósperecet, és fújtuk melléjük a füstöt, akkoriban még lehetett dohányozni az ilyen helyeken, a kutyát sem érdekelte, természetes volt, bár ez most úgy hangzik, mintha visszasírnám azokat az időket, pedig nem, legalábbis azt hiszem, hogy nem, vagy ha mégis, hát akkor egész biztosan nem emiatt, na de mindegy is.

úgyis eliszunk mindent

Felváltva mentünk slozira, hogy leeresszük a hólyagjainkban felgyülemlő sört, és amint végeztünk szinte ugyanazzal a lendülettel léptünk is a pult elé, mert ha az ember már

úgyis vette a fáradságot, és felkelt az asztala mellől ugye, akkor egy kalap alatt vesz még egy kört magának és a többieknek, hát így járkáltunk folyamatos random rotációban a bárpulthoz, ahonnan óriási tálcákon egyensúlyoztuk vissza asztalunkhoz az újabb teli korsókat, de hát hagyjad, én következem, mindegy majd a következőt te fizeted Zsoltikám, tök fölösleges itt számolgatnunk meg udvariaskodni, amikor úgyis eliszunk mindent, ami nálunk van, mint mindig.

Szóval lent voltunk, mint általában hétköznapi esténként, együtt szóttuk a nagy tervet, aminek semmi köze sem volt az előző napi nagy tervhez, miképp a realitásokhoz sem, amikor kinyílt a kocsmá ajtaja, melynek nyikorgását ezer közül is könnyedén felismerné bármelyikünk, na és akkor...

De várjunk csak még egy pillanatot azzal, hogy ki lépett be akkor azon az ajtón, mert volna itt egy fontos kérdéskör, amit szeretnék tisztázni, bizony. Most jövök csak rá, hogy mondhatom, az imént szépen bemutatam magunkat. Nem csodálkoznék, ha valaki alkoholista, naplopó társaságnak gondolna bennünket, és hát persze gondolni azt szabad, csak ki ne mondja kérem, mert megnézheti magát, ugyanis közülünk aztán senki sem jár át a szomszédba önbecsülést kölcsönkérni.

No de miféle kisstílű fenyegetőzés ez, gondolhatja a kedves olvasó, hát rögvest meg is magyarázom, vagyis, inkább nem, hanem mégis csináljuk a másik végéről a dolgot, tehát legyen az, hogy nyugodtan mondhat rólunk bárki bármit, de csak egy feltétellel. Előtte egy teljes évre ide kell költöznie a mi kis porfészek városunkba, hogy saját szemével láthassa miért vagyunk ilyenek. Próbáljon csak meg a bíraskodó uraság vagy úrhölgyiség boldogulni itt mifelénk. Mert bizony mi nem önszántunkból vagyunk ilyenek, hanem – és akkor most már tudja meg ország-világ, kimondom – minden az átok miatt van.

alaposan leitatni

Valamikor régen, amikor ez a mi kisvárosunk még csak kisváros sem volt, hanem falu, de annak is egészen kicsi, na a legendárium szerint született itt akkoriban egy különösen értelmes és erős fiúcska. Hát ez a fiúcska aztán felcseperedvén fogadást kötött, hogy egymagába kiűzi a tatárokat az országból, mert akkoriban tudniillik a mi környékünkön állomásoztak azok a tarkoponyájú hordák, akiknek a vezére hatalmas nagy volt, de ez nem csak amolyan szólás-mondás, hogy nagy volt, hanem tényleg nagy behemót, mint egy hegy, olyan óriási, hogy hagyományos fegyverekkel nem is lehetett rajta sebet ejteni, és ezt tudta is mindenki. Hanem a falu szülöttjének sikerült kelepcébe csalnia ezt a nagy a turkmén basát, ez már másnak is sikerült előtte, nem volt nehéz, mert az óriás annyira biztos volt benne, hogy rajta nem eshet csorba, hogy csak el kellett hívni estefelé egy tábortűzhöz, ahol volt zene meg étel, ital, ilyesmi, és alaposan leitatni és megvárni hogy elaludjon. Nem volt nehéz, másnak is sikerült, már mondom, de hiába, mert hisz sebezhetetlen volt. Hanem ez a mi fiunk arra használta ki az alkalmat, hogy egy róka farkú fűrészszel levágja a hindus tengernyi szakállát. Mikor az felébredt, rögtön érezte, hogy valami nincs rendjén, szakálla nem karistolta rettenet mellkasát. Ijedten állához kapott, és azonnal rájött mi történt vele. Megszégyenülve rohant egész Bizáncig vagy hol laktak akkoriban a mongolok. Viszont mielőtt elmenekült ez a megveszekedett bég, még megátkozta a fiút, vele együtt szűkebb és tágabb pátriárkáját. Az itthagytott átok pedig igen kegyetlen, elnézést, egész el is érzékenyültem...

Nos, tudom, mindez nem hangzott túl meggyőzően. Én sem hiszem, hogy csakugyan így történt, de a lényegen ez sajnos semmit sem változtat. Ki szabad nevetni minket, legyinteni is szabad, gondolni bármit szintúgy, de bírálatot csak attól fogadunk el, aki kipróbálta a saját bőrén, milyen itt élni. Mert az átok tényleg működik, éppen úgy ahogyan a menekülő eszkimó hátrafordulván vitézünk fejére kiabálta: átkom sújtson téged, házadnépét és szülőfaludat is, mégpedig úgy, hogy az ittélők mától soha többé semmit se tudjanak befejezni. Igen, így szólt az átok, ami csakugyan.

Na, de épp ott tartottam, hogy az ajtón, melynek nyikorgását ezer ajtó közül is könnyedén felismernénk, aznap este Gladák Ábel lépett be. Néhány pillanattal később mind felé fordultunk, és nagyjából ugyanaz járt az eszünkben, amit aztán Szél Pál formált szavakba, aki közülünk a legcingárabb volt, mégis tény, hogy neki jutott a legnagyobb hang, sőt őszerinte ész dolgában is ugyanez volt a helyzet.

– Csukd már be végre azt a kibaszott ajtót, Gladák, mer’ bejön a hideg! – bödült el Szél, aztán hozzátette – És egyébként is, hogy nézel ki?!

Csakugyan, Gladák Ábel furcsán festett így, józanul. Lassan becsukta maga mögött az ajtót, aztán ugyanolyan komótosan jött közelebb. Letelepedett közénk. Olyanformán ült, mint ahogy a kisiskolások fényképezéskor, egyenes háttal, két alkarja egymáson, mellkasa előtt az asztal lapján. Egyébként pontosan ez az a póz, ahogyan magától egy gyerek sem ülne, ezt a szülő is nagyon jól tudja, mégsem kezd aggódni a kép láttán, hanem elérékenyül milyen nagy lett az ő kisborja. Az iskola kell efféle fegyelmezettséghez, ez az első lecke, ha úgy tetszik. Na de mindegy.

Gladák elé valaki máris letett egy sört. Szél Pál állt fölötte csillogó szemekkel.

– Sikerült? – a kocsma elcsitult a kérdés hallatán. Mind tudtuk, hogy Gladák hónapok óta próbaidőn volt valami cégnél, azóta szinte alig láttuk. Mindenki hallani szeretne volna a választ, még a lélegzetünket is visszatartottuk. Gladák végre megszólalt.

– Faszt.

Hallani véltem, ahogy az egyszerre kiszakadó számtalan nehéz sóhaj egymásba karambolozik a levegőben. A kocsmá népe egy emberként süppedt vissza a jól ismert, belakott, aládúcolt, betokozódott kilátástalanságba. Aztán mintha valami botfűlű karmester intésére történt volna, a csendet elvágólag beszüntették, és nekiálltak atonáliában inni-enni, csörögni, zörögni, klozettra menni.

– Hanem – mondta Gladák – tanultam egymást.

De egyikünk sem kérdezte mit tanult Gladák. Minek? Előbb-utóbb úgyis elmondja. Nekünk meg aztán volt időnk várni. Hát vártunk. Vagyis ittunk. Akkor még nem tudtam, hogy Gladák soha nem fogja elmondani, hogy mi az, amit tanult.

Később kimentem slezóra, visszafelé jövet hoztam egy kört, meg cigit is, mert az is fogytán volt, ja akkoriban még cigit is lehetett bárhol kapni, de ez most mindegy, csak azért mondom, mert hogy nem kellett kimennem a kocsmából a kétcentis hidegbe, simán vehettem a pultnál. Na, de ez is mindegy.

A helyemen már ült valaki, kicsit arrébb telepedtem le, éppen szemben Gladákkal. Lassan felengedett a kinti nagy fagy után itt bent a melegben. Tekerte lefelé a sálját, ami nekem csak azért tűnt fel, mert az a ruhadarab mindig rajta volt, és én még soha nem láttam nélküle. Hát most nekiállt levenni. De ezt is épp olyan lassan, komótosan csinálta, ahogyan azóta csinált mindent, amióta bejött a kocsmába, és nem igyekezett maga mögött bezárni azt a rohadék ajtót. Talán ezt a kimért komótoságot tanulta az elmúlt hónapokban? Fene tudja.

Szóval tekerte lefelé a sálját, ami ilyen arab mintás izé volt, egész jól is nézett ki, sőt épp divatba jött akkoriban, függetlenül persze Gladáktól, de ez most mindegy is. Lényeg az, hogy tekert még egyet és még egyet, és akkor azon kaptam magam, hogy tulajdonképpen arra várok, hogy levegye. De mindig volt a nyaka körül még egy

tekerésnyi textil, legalábbis úgy tűnt, mármint szóval, hogy már csak egy van, de az anyag rettentő vékony volt, mert újra és újra bebizonyosodott, hogy még egy réteg lapul alatt.

Ráadásul a sál letekert redői további lapokra bomlottak szét és hamarosan az egész asztalt beterítették. Lassan már a kocsmá teljes hátsó traktusát elfoglalta ez az izé, de akkor persze már mindenki Gladágot nézte megbabonázva.

Tudtuk, hogy ennek a sálnak valami köze van a normand varázslathoz, és azt is mindannyian éreztük, hogy ha Gladák képes a végére érni, akkor megtörik az átok. De a sál nem akart elfogyni.

– Mit bámultok, hozzatok egy hideg sört Gladáknak, nem látjátok, hogy izzad szegény abban a sálban – Szél Pál kiabálta ezeket a szavakat, aztán rögtön tovább intézkedett – Meg aztán, tudjátok, ezt az izét, rongyot fel kell tekernünk! Vagy nem is, inkább hajtogassuk össze szépen, igen, amit Ábel levesz, mi azzal a lendülettel hajtjuk is lapjára, mert különben mindannyian itt fulladunk meg ettől az izétől, vagy ami annál is rosszabb – de Szél Pál nem fejezte be a mondatot, kivételesen a keze járt, nem a szája.

De tudtuk, mire gondolt. Arra, hogy ha ezt elpuskázzuk, soha többé nem kapunk újabb esélyt. Járt is a keze mindenkinek, tekertük, lapogattuk az anyagot, próbáltuk szépen, helytakarékosan elrendezni a korábban lecsévélt részt is, közben persze jöttek az ötletek, hogy vágjuk el a sálat, gyűjtsuk meg, eresszük ki a kocsmajtón, de ezeket maguk az ötletgazdák is csak viccnek szánták.

nem cseszerinthejtük el

Jól tudtuk, hogy ezt a sál dolgot nem cseszerinthejtük el azzal, hogy megoldjuk okosba'. Tudtuk, hogy nincsenek többé kerülőutak, kiskapuk, pult alatti cserebere,

egymás háta mögötti susmus, ormótlan pletykálkodás, öv alatti ütés. Csak az van, hogy Gladák csigamód ugyan, de megállás nélkül, lelkiismeretesen tekeri lefelé a nyakából a véget nem érő sálat, ezt a váratlan és kéretlen textilhidrát, mi meg fáradhatatlanul hajtogatjuk fel a letekert részt, immár sokadik éve, vigyázunk, hogy kezünk között ne bomoljon tovább a vékony anyag, mert olyankor máris szétugrik és újabb bugyrok, fodrok, szalagok burjánzanak elő belőle, szétszaladnak a földön, és újabb életteret foglalnak el.

Itt minden mozdulatnak jelentősége van, olyannyira, hogy az ember félszemmel a többiek munkáját is őrzi, és hogy ha valaki fáradt, vagy véletlenül hibázik, gyorsan odaugrunk segíteni. Persze, nem könnyű, de rá lehet érezni.

kép | Ion Alin Cheorghiu művei, wikiart.org